

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 061-10-2/2023/4
Ljubljana, 30. 5. 2023

Predlog

Z A P I S N I K

2. izredne seje Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki je bila v ponedeljek, 29. maja 2023, v sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 13. uri in se zaključila ob 13. 45 uri.

Seja komisije je potekala skupaj s Komisijo za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Skupno sejo je vodil predsednik Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance Mitja Gorenšček, so-vodil pa podpredsednik Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Leopold Pogačar.

Prisotnost:

- predsednik: Dušan Strnad
- podpredsednik: Leopold Pogačar
- člani: Monika Ažman, Dejan Crnek, Peter Dermol, Oskar Komac, Gregor Korene, Igor Marentič, Ivan Meglič, Milan Ozimič, Andrej Poglajen, mag. Matjaž Štolfa, Matjaž Švagan, Darko Zevnik.

Sprejet dnevni red:

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324-A), EPA 765-IX

Komisija je bila sklepčna in je potrdila dnevni red (10 ZA, 0 PROTI).

Ad 1)

Pristojna Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance in zainteresirana Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj sta se seznanili s pobudo za sprejem odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024, ki je bila pripravljena na podlagi predhodnih opozoril Državnega sveta glede premajhne pomoči gospodarstvu ter potrebnega dviga povprečnine. Na seji sta se komisiji seznanili tudi z opozorili Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, katere sta na predlog državnega svetnika Antona Medveda v nadaljevanju tudi vključili v obrazložitev.

Po opravljeni razpravi sta komisiji sprejeli sklep, da na podlagi 75. a člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20 in 67/22) predlagata odločilni veto na:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324-A), EPA 765-IX.

Zakon je Državni zbor Republike Slovenije sprejel na 10. seji 25. 5. 2023.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Mitja Gorenšček.

OBRAZLOŽITEV PREDLOGA ODLOŽILNEGA VETA:

Državni zbor Republike Slovenije je na 10. seji 25. 5. 2023 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324-A), EPA 765-IX (v nadaljevanju: zakon). Zakon je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada).

Državni svet sicer pozitivno ocenjuje prizadevanja Vlade za zniževanje odhodkov proračuna, vendar pa izraža tudi zaskrbljenost in nestrinjanje z odločitvijo o znižanju proračunske rezerve, katerih sredstva so bila v pretežni meri namenjena pomoči gospodarstvu zaradi razmer na trgu energentov. Državni svet opozarja na napačno razmišljanje v smeri, da so bili dosednji ukrepi na tem področju zadostni, saj zaradi ukrepov, ki jih še vedno izvajajo druge države EU, slovensko gospodarstvo izgublja na konkurenčnosti.

Argument Vlade, da je eden od pomembnih razlogov za pripravo in sprejem rebalansa proračuna nižji obseg potrebnih sredstev za blaženje energetske krize, je v nasprotju s številnimi problemi, ki jih je gospodarstvo v zadnjih mesecih naslovilo na različne predstavnike Vlade. Gospodarstvo opozarja, da so cene energentov, predvsem električne energije, še vedno previsoke in presegajo tiste, ki jih imajo konkurenčna podjetja v tujini. Gospodarski kazalci o krčenju industrijske proizvodnje vse od oktobra lani ter o padanju prihodkov v trgovini kažejo, da bo država, v kolikor Vlada ne bo ukrepala, na letni ravni izgubila za več kot milijardo evrov dodane vrednosti in 200 milijonov evrov davkov. Državni svet opozarja na pomen uvedbe zamejene cene energentov tudi za velike porabnike in na nujnost, da bi Vlada proračunske prihranke kot dober gospodar namenila tudi za pomoč velikim porabnikom energentov ter s tem zaščitila številna delovna mesta in povečala proračunske prihodke skozi davke in prispevke.

Rezerva v višini 200 milijonov evrov, ki jo je Vlada ohranila v rebalansu proračuna za blaženje posledic druginje, je po mnenju Državnega sveta prenizka, saj ostaja nejasno, kakšne bodo cene energentov v drugi polovici 2023. Državni svet zato predlaga dvig rezerve pri ukrepih za blaženje posledic druginje v gospodarstvu in sicer z dvigom postavk: pomoč gospodarstvu, čakanje na delo in skrajšan delovni čas.

V povezavi z načrtovano nižjo realizacijo sredstev iz proračuna EU v letu 2023 Državni svet poudarja, da je treba v okviru evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027 okrepiti aktivnosti v procesu sprotne priprave

projektov, saj je njihovo pravočasno dokončanje pogoj za izplačilo pričakovanih evropskih strukturnih in kohezijskih sredstev in s tem uspešno naslavljanje razvojnih izzivov države. V prihodnje bi se morali izogniti položaju iz preteklega obdobja, ko so se pred koncem programskega obdobja, z namero ohranjanja razpoložljivih evropskih sredstev, v naglici pripravljali projekti in se je na njih preusmerjalo sredstva iz že odobrenih projektov, kar pa je povečalo izpostavljanje tveganjem v zvezi z uspešnostjo črpanja sredstev.

Državni svet prav tako opozarja, da v lanskem letu dogovorjena višina povprečnine, zaradi spremenjenih razmer v luči energetske krize in inflacije ter posledično višjih stroškov delovanja javnih zavodov, ne zagotavlja kritja dejanskih stroškov občin, zato meni, da bi morala Vlada prisluhniti reprezentativnim združenjem občin ter poiskati ustrezno rešitev za financiranje občin.

Oktober 2022 je bila v okviru pogajanj dogovorjena povprečnina v višini 700 evrov, ki je bila v danih razmerah zadovoljiva, vendar pa so vsa tri reprezentativna združenja občin že takrat opozorila, da občinski proračuni morebitnih dodatnih bremen iz naslova dodeljenih obveznosti s strani države ne bodo zmogli. Kmalu za tem so bile občine soočene z dvigom stroškov dela, in sicer stroškov dviga plač zaposlenih v javnem sektorju, dviga minimalne plače, dodatnega dviga plač pomočnic vzgojiteljic in dviga cen energije. Na poslovanje občin pa vpliva tudi inflacija, ki se ne umirja skladno z lanskimi napovedmi, posledično pa se bodo stroški lokalnih skupnosti še vedno povečevali in je vprašanje, kako dolgo bodo občine še zmoгле zagotavljati njihovo kritje. Vse to so namreč stroški, ki vedno bolj zajedajo proračune občin, za njihovo kritje pa bi morala zadoščati povprečnina, vendar temu ni tako. Vsa tri združenja občin so že v procesu pogajanja za določitev višine povprečnine za leti 2023 in 2024 oblikovala enoten predlog, in sicer povprečnino v znesku 776,40 evra za leto 2023 in 783,03 evra za leto 2024. Skupni izračuni vseh treh združenj občin so bili takrat označeni za zelo pretirane, vendar realnost kaže, da temu ni tako. V združenjih se zavedajo, da se z vsemi podražitvami in ukrepi za njihovo blažitev ukvarja tudi država, zato ne vztrajajo na lanskih izračunih in so pripravila nov izračun ter predlagajo, da se povprečnina za leto 2023 in 2024 določi v višini 773,66 evra.

Državni svet se strinja z opozorili in predlogi Združenja občin Slovenije ter poudarja, da v lanskem letu dogovorjena povprečnina zaradi spremenjenih razmer ne zagotavlja kritja povečanih stroškov občin. Posledično so občine prisiljene, da zakonske naloge financirajo s sredstvi, ki so namenjena predvsem za financiranje investicijskih projektov, s tem pa občine in tudi država izgubljajo razvojni potencial.

Državni svet opozarja, da je zimski letni dodatek namenjen najbolj ranljivim skupinam prebivalcev, in sicer za blažitev posledic druginje. Iz zakonskega besedila je razvidno, da gre za enkratni dodatek. Kot tak ne predstavlja pravice iz pokojninskega zavarovanja, pač pa gre za vrsto socialnega transferja, ki pa je neupravičeno in povsem neutemeljeno vezan na prejem pravice iz pokojninskega zavarovanja, to je letnega dodatka. Zato je nujno, da se kot upravičence prepozna tudi upokoјence, ki so pretežni del svoje zavarovalne dobe bili zavarovani za ožji obseg pravic, in tiste, ki so uživalci pokojnin starostnega zavarovanja kmetov. Tem namreč letni dodatek ne pripada. Ker je določba zimskega letnega dodatka vezana na prejem letnega dodatka, bi ti dve kategoriji upokoјencev izpadli. Pri tem je treba poudariti, da nedvomno sodita med ekonomsko najranjlivejše skupine prebivalcev. Najvišja

pokojnina oseb, upokojenih s pretežnim delom dobe, dopolnjene v ožjem obsegu zavarovanja, namreč znaša nekaj več kot 400 evrov mesečno, če so dopolnili pokojninsko dobo v enaki višini, kot je predpisana višina pokojninske dobe brez dokupa za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, sicer pa bistveno manj. Povprečna kmečka pokojnina, ki je prejemek oseb, upokojenih po starostnem zavarovanju kmetov, pa je v letu 2022 znašala 373,14 evra.

* * *

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance in Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj predlagata, da Državni svet sprejme naslednji predlog zahteve:

Državni svet Republike Slovenije je na ... izredni seji, ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324-A), EPA 765-IX, ki ga je Državni zbor sprejel na 10. seji 25. 5. 2023, sprejel

ZAHTEVO,

da Državni zbor ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024 (ZIPRS2324-A), EPA 765-IX.

* * *

Komisija je na predlog državnega svetnika Antona Medveda sprejela dopolnitev obrazložitve (14 ZA, 0 PROTI) ter sklep o vložitvi predloga za odložilni veto (13 ZA, 0 PROTI).

Sekretarka
Meta Štembal

Podpredsednik
Leopold Pogačar